

על הקשר בין התיוונות לאמריקניזציה

מטרות

1. לבדוק את שתי התופעות, להשוות ולבקר אותן.
2. לאפיין את התרבות הישראלית של ימינו ולנסות להבין מה דעתנו עליה.

מהלך הפעולה

א. תולים פלקט עליו כתובה שאלה: למה המכבים מרדו ביוונים?

מבקשים מהחניכים שיזרקו את התשובות שהם זוכרים מביה"ס. נרשום את כל התשובות ונשים דגש על ההתיוונות, כלומר, השתלטות שקטה של התרבות ההלניסטית על ההווה והמסורת היהודית. אין צורך להעמיק יתר על המידה, אך חשוב לתת רקע בסיסי על התקופה ועל האווירה ששררה בעם היהודי. (10 דק')

ב. קוראים את הסיפור "חיים כפולים"

היה זה בוקר ככל הבקרים. קם שמעון-הורקנוס ממיטתו והציץ מן החלון על עיר הולדתו סקיטופוליס, הלא היא בית-שאן. נזכר הוא בימי ילדותו, כששמו היה שמעון בלבד, והעיר בית-שאן הייתה עיר מבולגנת. היו בה בתים חדשים לצד בתים ישנים, והשווקים והחנויות היו פזורים בכל מקום. אבל היום הכל מסודר, והעיר נראית כאילו העתיקו אחת מערי יוון לעמק בית-שאן. מיטב הארכיטקטורה המודרנית. ישנם שני רחובות ראשיים בצורת צלב, סביבם מתנהלים כל חיי החברה והמסחר. הגדול מביניהם הוא הקארדו, שם נמצאת חנותו של שמעון-הורקנוס. יצא שמעון-הורקנוס מביתו לכיוון חנות התבלינים שלו. עסק זה פורח מאז כיבושי אלכסנדר מוקדון. כיום הוא מוכר תבלינים מכל קצוות הממלכה ההלניסטית, מהודו ומפרס. בעודו מהלך ברחובות העיר, עבר ליד האמפיתיאטרון. נזכר שמעון-הורקנוס במלחמת הגלדיאטורים שהייתה לפני שבוע באמפי: כמה מרגשת הייתה ה"הצגה". הבריון היווני שהיה מצויד היטב נזקק לכחצי שעה כדי לחסל את העבד הכושי, שנלחם כמו זאבה המגינה על גוריה ועל חיה עצמה.

לבסוף הגיע לחנותו והחל במלאכתו. היה זה מקצוע יוקרתי. כדי לעסוק במסחר ביהודה ההלניסטית חייב הייתה לשלוט היטב בשפה היוונית, למרות ששפת הרחוב היא עברית. שמעון-הורקנוס אהב את מקצועו, בעיקר בגלל העובדה שהוא פוגש אנשים מכל רחבי הממלכה ההלניסטית, וכך הוא מתקרב לתרבות ההלניסטית המתקדמת. בשאיפה זו, הגשמת החלום ההלניסטי, נמשכו חייו היהודיים-יווניים בעושר ואושר עד פרוץ מרד המכבים.

ג. שאלות

אילו מאפיינים שאינם יהודיים מסורתיים קיימים בחייו של שמעון-הורקנוס?
מה יחסו לתרבות ההלניסטית? מה הוא רואה בה?
מה יחסו לתרבות היהודית, אם בכלל? (15 דק')

ד. תולים ברחבי החדר פלקטים עם כותרות

- תרבות יהודית

- תרבות אמריקאית

- תרבות אירופאית

מבקשים מהחניכים להסתובב ולגזור תמונות ממגזינים, לכתוב ולצייר על כל פלקט דברים שלדעתם מגדירים את התרבות הרלוונטית. (15 דק')

מרכזים את הפלקטים ביחד ותולים אחד חדש: "תרבות הנוער בישראל" שמצויר עליו דמות של נער שאפשר לכתוב בתוכו, ולידו חלקי גוף שונים, בהתאם לשאלות.

ה. שואלים - מה מרכיב את תרבות הנוער היום?

- מה הוא לובש?

- מה הוא אוכל כשהוא יוצא לבלות?

- איזו מוסיקה הוא שומע?

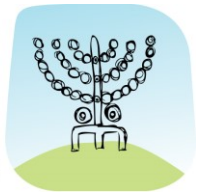
- מה התחביבים שלו?

- איזה סרטים הוא אוהב?

מכון שיטים

ארכיון החגים הקיבוצי

- מה דעתו על החברה שהוא חי בה?
- מה חשוב לו בחיים?
- מה משמח אותו?
- מה מכעיס אותו?

ו. שאלות מכוונות

- מה אנחנו לוקחים מהתרבות היהודית?
- מה מהתרבות האמריקאית? (20 דק')

ז. דין

במה דומה הנער הזה לשמעון הורקנוס?

מה דומה במצב התרבותי בארץ למצב התרבותי ביהודה שלפני מרד המכבים?

אתם יכולים לראות היום בארץ גורמים שדומים למכבים בהתנגדות שלהם לכניסה של תרבות זרה?

ח. מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות: אחת של מתנגדים לכניסה של תרבות זרה, והשנייה בעד תרבות אוניברסלית. שתי הקבוצות צריכות לשכנע זו את זו ולנסות להעביר לשורותיהם כמה שיותר חניכים מהקבוצה השנייה. (20 דק')

ט. סכמו את דברי החניכים, את טענות שני הצדדים ונסו להגיע לאמירה משותפת.

אתר חגי ישראל
www.buja.org.il

אתר שיטים
www.chagim.org.il

